

UDENRIGSMINISTERIET

Spørgsmål fra
Udenrigsudvalget efter ønske
fra Steen Gade (SF) til
udenrigsministeren af 30. april
2009. URU alm. del -
spørgsmål 189.

Spørgsmål 189

”Vil ministeren oversende et statusnotat om Vestsahara, der beskriver situationen i Vestsahara, herunder flytningssituationen, udviklingen i konflikten om Vestsahara og i forhandlingerne om en fredsløsning i tiden efter Baker-planen?”

Svar:

Siden Marokko og Polisario indgik våbenhvile i 1991 har den militære situation i Vestsahara været uændret, og ingen af parterne har tilsyneladende til hensigt at genoptage aktive kamphandlinger. FN-styrker blev, i forbindelse med våbenhvilen, indsat i området med henblik på afholdelse af en folkeafstemning om Vestsaharas tilhørsforhold. Denne folkeafstemning har dog ikke kunnet gennemføres grundet uenighed om kriterierne for stemmeret.

Såvel internationale som lokale menneskerettighedsorganisationer rapporterer om begrænsninger i ytrings-, forsamlings- og foreningsfrihed i Vestsahara på et niveau, der svarer til situationen i Marokko generelt, ligesom der er rapporter om unødigt magtanvendelse og overgreb i forbindelse med udmøntningen af disse begrænsninger. Udenrigsministeriet og ambassaden i Rabat tager løbende spørgsmålet op med de marokkanske myndigheder.

Det vurderes, at der er omkring 120.000 saharaouier i de flygtningelejre, som Polisario med støtte fra WFP og UNHCR driver i det sydlige Algeriet. Siden 2005 har UNHCR gennemført visse tillidsskabende foranstaltninger – besøgsudveksling samt telefonforbindelse – for at vedligeholde kontakten mellem familier, som er blevet delt mellem det marokkansk kontrollerede Vestsahara og flygtningelejrene. Da der, trods hensigtserklæringer fra parterne fremsat i 2008, fortsat ikke er opnået enighed mellem Polisario og Marokko om principperne for landtransport, sker besøgsudvekslingerne via små fly, hvilket gør operationen både dyr og ineffektiv. Grænsen er forblevet lukket for biltransport.

The UN Mission for the Referendum in Westerns Sahara (MINURSO) blev etableret i 1991 med henblik på at bistå parterne i at finde en løsning på konflikten samt overvåge våbenhvilens overholdelse. Mandatet for MINURSO blev senest forlænget af Sikkerhedsrådet ved resolution 1871 af 30. april i år med yderligere 12 måneder, og missionen består pt. af 231 militært personel og 6 politiofficerer.

I generalsekretærens seneste rapport om situationen i Vestsahara af 13. april 2009 berettes om en forholdsvis rolig situation uden større sammenstød mellem parterne, om end generalsekretæren samtidig fremhæver, at den nuværende situation i længden er uholdbar. For at sætte gang i forhandlingsprocessen mellem Marokko og Polisario, der er præget af stilstand,

opfordrer generalsekretæren parterne til at forhandle i god tro og uden forhåndsbetingelser. F.s.v.a. menneskerettighedssituationen, hvor parterne skiftevis beskylder hinanden for overtrædelser, understreges det, at selv om monitorering af menneskerettighederne ikke er en del af mandatet for MINURSO, har FN i alle operationer pligt til at værne om menneskerettighederne. Generalsekretæren opfordrer i den forbindelse parterne til at indgå i en konstruktiv dialog med FN's menneskerettighedshøjkommissær om forholdene. Derimod anbefaler han ikke i sin rapport, at der indføres en egentlig menneskerettighedskomponent i mandatet. Sikkerhedsrådet forlængede missionen med uændret mandat.

Generalsekretæren og Sikkerhedsrådet gav endvidere fuld opbakning til den nye udsending for Vestsahara, amerikaneren Christopher Ross, der tiltrådte den 14. januar 2009 og dermed efterfulgte Peter Van Walsum på posten. Ross har siden januar gennemført samtaler med involverede lande og interessenter hhv. Marokko, Polisario, Algeriet, Spanien, Frankrig, Spanien og Mauretanien. Han vil i den kommende tid fortsætte konsultationerne og afholde yderligere forberedende møder. I lyset af de seneste års fire forhandlingsrunder, som er endt resultatløst, har Ross tilkendegivet, at han ikke pt. ønsker at iværksætte en ny femte runde. I stedet vil Ross i sit arbejde fokusere på iværksættelse af tillidsskabende foranstaltninger mellem parterne for herigennem at ændre dynamikken i de fastlåste forhandlinger og opnå mere fleksibilitet i parternes forhandlingsposition. En femte forhandlingsrunde ventes først påbegyndt, når tiden synes moden hertil.